MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 55: Iran vs Izrael – o co chodzi?

Tematyka

Program dotyczy relacji pomiędzy Izraelem i Iranem. Dyskutanci ukazują jak relacje te kształtowały się na przestrzeni lat, jakie były punkty zwrotne we wzajemnych relacjach oraz jak stosunki te wyglądają obecnie. Osadzają wszystko w kontekście rywalizacji regionalnej oraz ogólnoświatowej i wskazują na możliwe perspektywy rozwoju tych relacji oraz na czynniki, które mogą mieć na to wpływ.

!

Wykorzystaj w przygotowaniu swoich wykładów lub lekcji szkolnych poniższe propozycje oraz program:

- cały odcinek: https://youtu.be/VqXBMNoXmko
- zwiastun programu: https://youtube.com/shorts/dI8PrjeDdZU?feature=share

Zagadnienia wstępne

Proponuje się rozpoczęcie bloku zajęć od studiowania mapy regionu, w tym map historycznych pokazujących od XIX wieku jak zmieniał się obszar Bliskiego Wschodu.

Syntetyczne przedstawienie dwudziestowiecznej historii Iranu i Izraela.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 55: Iran vs Izrael – o co chodzi?

Część 1/3:

Uderzenia punktowe, wyprzedzające i odwetowe

Emisja pierwszej części programu: **(0:21–14:43)**

Pytania i zagadnienia do dyskusji

1. Jakie wydarzenie stało się zarzewiem obecnego konfliktu pomiędzy Izraelem a Iranem? Jak można ocenić ten incydent?
2. Jakie może być znaczenie międzynarodowe obecnego konfliktu pomiędzy Iranem i Izraelem?
3. Dlaczego obecne zaognienie sytuacji pomiędzy Iranem i Izraelem jest bezprecedensowe? Przecież od wielu dziesięcioleci stosunki są bardzo napięte.
4. Czy w interesie Iranu jest bezpośredni konflikt z Izraelem?
5. Na zdjęciu widoczne miejsce po zamachu z 1992 roku na centrum kultury żydowskiej AMIA. W jakim kraju miał miejsce ten zainspirowany i zlecony przez Iran zamach?
6. Jakie usprawiedliwienie mogą mieć prewencyjne ataki prowadzone przez Izrael?
7. Jakie znaczenie i przebieg miała akcja Izraela z 1981 roku kryjąca się pod kryptonimem operacja Opera?
8. Jaki był cel operacji Orchard przeprowadzonej przez Izrael w 2007 roku w Syrii?
9. Jak relacje Izrael-Iran kształtowały się historycznie?
10. Jak stosunki irańsko-izraelskie miały się do trwającej w latach 80-tych XX wieku wojny irańsko-irackiej? Jakie znaczenie wojna ta miała dla Iranu?

[1] Zburzony budynek centrum AMIA w Buenos Aires

[2] Trasa lotu izraelskich sił powietrznych w czasie operacji „Opera", 1981

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 55: Iran vs Izrael – o co chodzi?

Część 2/3:
Kto ma jaki potencjał?

Emisja drugiej części programu:
(14:43–32:28)

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

11. Kim był Mohammad Reza Zahedi? Dlaczego był tak istotny, że stał się przedmiotem brawurowego zamachu Izraela?

12. Kim był i dlaczego Amerykanie w 2020 roku zdecydowali się zlikwidować Ghasena Sulejmaniego w ataku w Bagdadzie?

13. Jakiego rodzaju jednostką militarną w Iranie jest Al-Kuds? Jakie jest jej znaczenie?

14. Jak w kontekst rywalizacji irańsko-izraelskiej wpasowują się Liban, Syria czy też Irak? Jak wygląda obecnie sytuacja w tych krajach?

15. Jak przedstawia się potencjał polityczny Iranu w regionie?

16. Jak wygląda jego potencjał gospodarczy? Jaką gospodarkę ma Iran?

17. Jak przedstawia się struktura demograficzna i etniczna Iranu? Jak to może wpływać na jego pozycję i politykę?

18. Jak do kwestii konfliktu izraelsko-irańskiego odnoszą się kraje arabskie regionu? Jak zachowała się podczas irańskiego ataku na Izrael Jordania?

19. Jak wygląda zestawienie potencjału militarnego Iranu i Izraela? Jak to wygląda w liczbach, a jak w rzeczywistej sile militarnej?

[3] Mohammad Reza Zahedi

[4] Ghasem Solejmani, 2019

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Odcinek 55: Iran vs Izrael – o co chodzi?

Część 3/3:
Konsekwencje międzynarodowe

Emisja trzeciej części programu:
(32:28–46:30)

Zagadnienia do dyskusji i pytania:

20. Jak wygląda stanowisko Zachodu, w tym głównie USA, w stosunku do zaogniającego się konfliktu Iran-Izrael?

21. Dlaczego można wnioskować, że Iran jest w tym konflikcie odosobniony? Dlaczego Iran nie zyskał szerokiego poparcia w świecie arabskim?

22. Jak poparcie USA dla Izraela wpasowuje się w kontekst wyborów prezydenckich w 2024 roku? Dlaczego wspieranie Izraela jest problematyczne dla obecnej administracji amerykańskiej?

23. Jaki interes we wspieraniu Iranu mogą mieć Chiny czy też Rosja?

24. Jak można oceniać to, że Iran pozycjonuje się jako ambasador sprawy palestyńskiej, szczególnie w świetle wojny w Strefie Gazy? Czy taka strategia może przynieść Iranowi korzyść?

25. Jak konflikt z Iranem wpasowuje się w politykę wewnętrzną Izraela oraz pozycję polityczną premiera Netaniahu? Jak to wygląda w przypadku Iranu? Czy konflikt ten jest rozgrywany wewnętrznie?

Podsumowanie

1. Słownik postaci i terminów:

Hamas – partia i organizacja społeczna wywodząca się i związana z Bractwem Muzułmańskim. Formalnie jako Hamas i pod tą nazwą powstała w 1987. W latach 90. przyłączyła się do szerokiego palestyńskiego frontu krytykującego ugodę z Izraelem. W 2007 roku Hamas przejął kontrolę nad Strefą Gazy.

Hezbollah – działająca od 1982 roku partia polityczna związana z radykalnym szyityzmem, zakorzeniona w Libanie, wspierana przez Iran i Syrię. Przez wiele państw na świecie, ze względu na radykalizm działań, uważana za ugrupowanie terrorystyczne.

Binjamin Netanjahu – izraelski polityk związany z prawico-nacjonalistyczną partią Likud, której jest długoletnim przewodniczącym. Premier Izraela w latach 1996–1999, 2009–2021 oraz od 2022 roku.

Mohammad Reza Zahedi – irański wojskowy wysokiej rangi, związany z Korpusem Strażników Rewolucji Islamskiej. W kwietniu 2024 roku zginął podczas izraelskiego bombardowania konsulatu Iranu w Damaszku w Syrii.

Ghasen Sulejmani – irański wojskowy wysokiej rangi (generał), dowódca elitarnej jednostki Al-Kuds działającej w ramach Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej. Został zabity w amerykańskim ataku w Bagdadzie w 2020 roku.

Wojna iracko-irańska – Trwający w latach 1980-1988 konflikt zbrojny pomiędzy Irakiem i Iranem. Wojna rozpoczęta została przez Irak.

Al-Kuds – utworzona w latach 80-tych XX wieku w ramach Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej elitarna jednostka wojskowa odpowiedzialna za działania poza granicami Iranu oraz za wspieranie organizacji współpracujących w Iranem, w tym organizacji terrorystycznych.

operacja Orchard – mająca miejsce w 2007 roku izraelska operacja wojskowa, podczas której dokonano zniszczenia nie działającego jeszcze, syryjskiego reaktora jądrowego.

operacja Opera – mająca miejsce w 1981 roku izraelska operacja wojskowa, podczas której dokonano zniszczenia budowanego w Iraku reaktora jądrowego.

2. Cele dydaktyczne:

- poszerzenie wiedzy dotyczącej współczesnych relacji pomiędzy Izraelem i Iranem. (odniesienie do PRK P6S_WG)
- ukazanie międzynarodowego kontekstu rywalizacji pomiędzy Izraelem i Iranem. (odniesienie do PRK P6S_WG)
- uświadomienie jakie znaczenie dla regionalnej polityki i światowej polityki ma konflikt izraelsko-irański (odniesienie do PRK P6S_WK)

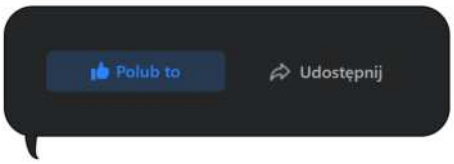
3. Sugerowana literatura uzupełniająca:

M. Rzepka, *Rekonceptualizacja irańskiej dyplomacji religijnej. Iran i świat chrześcijański* [w:] *Islamska Republika Iranu na arenie międzynarodowej. Motywacje i kierunki polityki*, red. R. Czulda, Łódź: Wyd. UŁ 2019, s. 199-219.

M. Furlan, *Israeli-Iranian relations: past friendship, current hostility*, Israel Affairs Vol. 28, 2022.

A. Daher, *Hezbollah: Mobilization and Power*, C Hurst&Co Publishers 2024.

Korzystając z materiałów, nie zapomnij o subskrypcji kanału „**Historia dzieje się!**” na Youtube:
https://www.youtube.com/@historiadziejesie2380
(obok przycisku „subskrybuj” naciśnij też dzwoneczek, by dostawać informacje o nowych odcinkach)

Prosimy – zalajkuj profil Facebookowy „**Historia dzieje się!**” i daj znać innym, jeśli program Ci się podobał (udostępnij):
https://www.facebook.com/Historiadziejesie

Materiały dydaktyczne opracował: dr Konrad Oświecimski
Opracowanie graficzne: Joanna Zawadzka

Publikacja sfinansowana ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa” nr projektu NdS/537149/2021/2022, kwota finansowania 873 080 zł (całkowita wartość projektu).

zespół kierujący projektu:
dr Paweł Nowakowski
dr Łukasz Burkiewicz
dr Konrad Oświecimski
mgr Tomasz Konturek

Fundacja Ignatianum

Wykorzystane materiały ilustracyjne:

[1] Zburzony budynek centrum AMIA w Buenos Aires, materiał prasowy La Nación Archive, 1994, źródło: La Nación, https://en.wikipedia.org/wiki/File:Atentado_AMIA.jpg (fair use) ..... str. 2

[2] Trasa lotu izraelskich sił powietrznych w czasie operacji „Opera", 1981, aut. Qwark, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:OsirakLokalizacja.gif ..... str. 2

[3] Mohammad Reza Zahedi, fot. Ali Khara, Fars Media Corporation, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mohammad_Reza_Zahedi_2017-07-03.jpg (lic. CC Attribution 4.0 International) ..... str. 3

[4] Ghasem Solejmani, 2019, źródło: Khamenei.ir, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Qasem_Soleimani_with_Zolfaghar_Order.jpg (lic. CC Attribution 4.0 International) .. str. 3